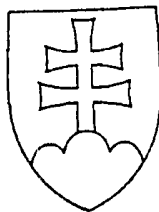

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukesa a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Anny Markovej, JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Aleny Prieceleovej, v právnej veci žalobcu **S., Bratislava, B. X.**, zastúpeného JUDr. B. M., advokátom, H., D. X., proti žalovanému **JUDr. M. D. advokátovi, so sídlom v R., H. X.**, správcovi podstaty úpadcu **Š. M. H., š. p., o zaplatenie 934 580,80 Sk**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Banskej Bystrici, pod sp. zn. 35 Cbi 40/2003 – 137, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. decembra 2007 č. k. 4Obo 281/2006 – 182, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **z a m i e t a**.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací zmenil rozsudok súdu prvého stupňa zo 4. septembra 2006 č. k. 35 Cbi 40/2003 – 137 a žalobu zamietol. Súd prvého stupňa rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 934 580,80 Sk a nahradiť mu trovy konania. Súd prvého stupňa tak rozhodol s odôvodnením, že žalobca žiadal, aby súd rozhodol, že žalovaný mu má vrátiť všetky tržby získané za prenájom nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu. Krajský súd konštatoval, že 28. septembra 1998 žalobca ako prenajímateľ uzavrel so **Š. M. H. š. p.** v likvidácii (terajší úpadca) ako nájomcom a spoločnosťou **A. T., spol. s r. o.** so sídlom v L. ako podnájomcom podnájomnú zmluvu, predmetom ktorej bol podľa článku I. uvedenej zmluvy podnájom nehnuteľností v správe žalobcu na obdobie 10 mesiacov. Trvanie nájomného vzťahu bolo neskôr dodatkom č. 1, 2 a 3 zmenené na dobu neurčitú. V článku III. podnájomnej zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že podnájomca bude platiť **Š. M. H. nájomné 17.633,60 Sk** mesačne s tým, že úhrada podľa dohodnutých zmluvných podmienok bude platená na základe faktúry vystavenej **Š. M. H.**. Okrem uvedenej mesačnej splátky sa podnájomca v článku III. zmluvy zaviazal platiť

žalobcovi raz ročne nájomné vo výške 0,5 % nadobúdacej ceny prenajatých nehnuteľnosti (35 267 Sk) a vo výške 2,5 % z ceny zastaveného pozemku (876 Sk).

Z uvedeného súd prvého stupňa vyvodil, že v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu prenajaté nehnuteľnosti neboli majetkom úpadcu, teda nepatrili do konkurznej podstaty. Právo nakladať s predmetným nehnuteľnosťami neprešlo na správcu podstaty. Neprešlo preto na neho ani právo účtovať spoločnosti A. T., spol. s r. o. nájomné vo výške 17 633,40 Sk mesačne. Pokiaľ ide o námietku premlčania, ktorú vzniesol žalovaný, súd prvého stupňa ju považoval bez bližšieho odôvodnenia za nedôvodnú. V otázke aktívnej legitímácie dospel k záveru, že majetok, ktorý bol predmetom podnájomnej zmluvy, nebol terajšiemu úpadcovi zverený do správy podľa § 6 zák. č. 111/1990 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov, ale mu bol prenajatý. S predmetným majetkom preto mohol nakladať žalobca, čo zakladá aj jeho aktívnu legitimáciu.

Odvolací súd sa nestotožnil s právnym názorom krajského súdu, že po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu neprešlo oprávnenie nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami a tým oprávnenie účtovať podnájomcovi nájomné, na správcu konkurznej podstaty. V zmeňujúcom rozsudku uviedol, že správca konkurznej podstaty (žalovaný) po vyhlásení konkurzu podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona o konkurze a vyrovnaní (ZKV) vstúpil do právnych vzťahov založených Podnájomnou zmluvou č. P21462/98 zo dňa 28. septembra 1998 v znení dodatkov, preto nájomné, ktoré vyúčtoval na základe vyššie uvedenej podnájomnej zmluvy, neúčtoval bez právneho dôvodu. Podnájomná zmluva bola platne uzatvorená. Jednoznačne v nej bola dohodnutá výška nájomného, ktoré mal podnájomca zaplatiť prenajímateľovi (žalobcovi) ako aj nájomcovi (žalovanému). Prijatím nájomného od podnájomcu na základe platne uzatvorenej podnájomnej zmluvy a jej dodatkov sa žalovaný bezdôvodne neobohatil.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 23. januára 2008.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Ako dôvod dovolania uviedol, že konanie na odvolacom súde bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b O. s. p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c O. s. p.).

Za iné vady konania dovolateľ považoval skutočnosť, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu je nevykonateľný. Súd prvého stupňa v záhlaví rozsudku nesprávne (neplne) označil žalovaného, keďže neuviedol, že JUDr. M. D. je správcou konkurznej podstaty úpadcu Š. M. H. š. p. v likvidácii. Po upozornení súd prvého stupňa nedostatok odstránil opravným uznesením zo 7. marca 2007, č. k. 35 Cbi 40/2003 – 157, kde označenie žalovaného v záhlaví rozsudku doplnil o údaj, že žalovaný je správcou podstaty. Odvolací súd však uvedené skutočnosti v odvolacom konaní náležite nezhodnotil a nevysporiadal sa s nimi. Okrem toho sa odvolací súd nevysporiadal so skutočnosťou, že žalovaná strana nepodala proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia odvolanie. Rozsah opravy rozhodnutia súdu prvého stupňa sa týkal esenciálnej, teda podstatnej veci, keďže išlo o označenie účastníka. Preto takto správne označený účastník bol povinný podať nové odvolanie v zákonom stanovenej lehote. Keďže správne označený účastník takéto odvolanie nepodal, ide o nedostatok podľa § 42 ods. 3 O. s. p., na základe ktorého mal odvolací súd postupovať podľa § 218 ods. 1 písm. b) a d) O. s. p. Odvolanie bolo podané niekým, kto na podanie nebol oprávnený a odvolanie nemalo náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2) O. s. p.

Vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia a nesprávne právne posúdenie veci dovolateľ videl v tom, že nebral do úvahy skutočnosť, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní riadil právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že niet pochybností o tom, že majetok štátu, ktorý bol zverený štátnemu podniku za účelom hospodárenia netvorí súčasť konkurznej podstaty. Chýba preto dôvod, aby správca podstaty vstupoval do práv a povinností úpadcu týkajúcich sa majetku štátu. Správca nie je účastníkom zmluvného vzťahu z predmetnej nájomnej zmluvy. Ak sa žalobca v konaní domáha vydania bezdôvodného obohatenia voči žalovanému, musí preukázať svoju aktívnu legitimáciu. Napadnutý rozsudok neberie do úvahy, že po vyhlásení konkurzu správca podstaty a likvidátor úpadcu sa na rokovaní konanom 10. marca 1999, na ktorom bol spísaný záznam dohodli o súbežnej realizácii konkurzu a likvidácie s tým, že správca bude speňažovať majetok, ktorý spíše do súpisu podstaty a likvidátor bude speňažovať nehnuteľný M. vo vlastníctve štátu v správe žalobcu. Majetok, na ktorý bola uzavretá nájomná zmluva nikdy nebol zaradený do súpisu podstaty. Poukázal aj na list žalovaného, ktorým upozornil žalobcu, že by mal potom ako podnájomca – spoločnosť A. T. vypovedať podnájomnú zmluvu, zabezpečiť ochranu predmetného majetku. Tým žalovaný priznal, že na neho vyhlásením konkurzu neprešlo oprávnenie s týmto majetkom (nehnuteľnosť a majetkové práva k nej) nakladať podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona o konkurze a vyrovnaní. Žalovaný sa preto nikdy na základe zákona o konkurze a vyrovnaní nestal účastníkom podnájomného vzťahu.

Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a dovolanie je prípustné § 238 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

I. K časti dovolania vytykajúcej procesné pochybenia

Žalovaným v konaní je JUDr. M. D., ktorého zaň určil žalobca, tým, že ho v žalobe označil za žalovaného. Údaj o tom, že je správcom konkurznej podstaty upresňuje jeho postavenie v konaní. Je pravdou, že súd prvého stupňa v záhlaví rozsudku zo 4. septembra 2006 tento údaj neuviedol. Neúplné označenie žalovaného napravil vydaním opravného uznesenia zo 7. marca 2007 č. k. 35 Cbi 40/2003 – 158. Urobil tak na upozornenie odvolacieho súdu, ktorý aj v napadnutom zmeňujúcom rozhodnutí uviedol úplné označenie žalovaného. Nebol dôvod, aby sa nesprávnosťou, ktorú súd prvého stupňa napravil, osobitne vo svojom rozhodnutí zaoberal, keďže to pre jeho rozhodnutie bolo bezvýznamné. Dovolateľ vidí zrejme pochybenie odvolacieho súdu v tom, že v označení predmetu odvolacieho konania neuviedol, že ide o rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia. V uvedenej procesnej situácii často z dôvodov prehľadnosti odvolacie súdy v záhlaví odvolacieho rozhodnutia spravidla používajú formuláciu, že ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia. Opravné rozhodnutie sa však, pokiaľ nebolo samostatne napadnuté odvolaním, bez ďalšieho stáva súčasťou opravovaného rozhodnutia. Aj bez doplňujúceho údaja je predmetom odvolacieho konania rozhodnutie súdu prvého stupňa v opravenom znení. Neuvedenie údaja o opravnom uznesení v záhlaví rozsudku odvolacieho súd nie je procesnou chybou, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Neobstojí ani tvrdenie žalobcu, že odvolací súd rozhodol a zmenil rozsudok súdu prvého stupňa bez toho, aby ho žalovaný napadol odvolaním. Ako už bolo uvedené, žalovaným v konaní je JUDr. M. D.. Rozhodnutie, ktorým mu súd prvého stupňa uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 954 580,80 Sk bolo jeho neúspechom v konaní na súde prvého stupňa, preto bol osobou oprávnenou podať proti rozsudku odvolanie, čo aj urobil. V odvolaní navyše uviedol aj svoje postavenie správcu konkurznej podstaty. Opravné uznesenie zrejme považoval za vecne správne a nemal dôvod proti nemu podávať odvolanie. Jeho postavenie osoby, ktorej bola rozsudkom súdu prvého stupňa uložená povinnosť sa vydaním opravného rozhodnutia v ničom nezmenilo, preto nemal ani dôvod proti už raz napadnutému rozsudku podávať ďalšie odvolanie. Uvedené platí o to viac, že JUDr. M. D. bol jediným žalovaným a v jedinom postavení (správcu podstaty). V konaní preto nemohli byť pochybnosti o tom koho sa rozhodnutie týka a kto proti nemu podáva odvolanie.

II. K časti dovolania týkajúcej sa vecnej nesprávnosti rozhodnutia

Medzi účastníkmi nie je sporné, že nehnuteľné veci neboli majetkom úpadcu. Boli vlastníctvom štátu v správe žalobcu a úpadcovi neboli ani zverené do správy podľa § 6 zák. č. 111/1990 Zb. Nič sa na tom nezmenilo ani potom, ako bol na Š. M. H. š. p. 21. októbra 1998 vyhlásený konkurz. Treba súhlasiť s názorom žalobcu, že sporné nehnuteľnosti sa nestali súčasťou konkurznej podstaty a neboli pojaté do do súpisu podstaty, čo žalovaný ani nepopiera. Právo disponovať s nehnuteľnosťami ako s vlastnými, skutočne vyhlásením konkurzu na žalovaného neprešlo.

Z obsahu spisu vyplýva, a medzi účastníkmi ani nie je sporné, že žalobca a terajší úpadca uzavreli 6. augusta 1998 zmluvu označenú ako podnájomná zmluva s č. P 21462/98. Tretím účastníkom zmluvy bola spoločnosť A. T. s. r. o. V úvodnej časti zmluvy je žalobca označený za prenajímateľa, Š. M. H. š. p. je označený ako nájomca a spoločnosť A. T. ako podnájomca (podnájomník). Zo zmluvy nepochybne vyplýva, že Š. M. H. dáva označené nehnuteľnosti do podnájmu spoločnosti A. T.. Zo zmluvy nie je celkom zrejmé, či štátny majetok je nájomcom na základe tejto zmluvy alebo na základe už skôr uzavretej nájomnej zmluvy. Z označenia článku 1 „Predmet nájomnej zmluvy“, a z textu zmluvy, kde nie je žiaden odkaz na predchádzajúcu zmluvu, na základe ktorej sa stal štátny majetok nájomcom je možné dospieť k záveru, že štátny majetok sa stal nájomcom až na základe predmetnej zmluvy. V takom prípade právny úkon zo 6. augusta 1998 obsahuje dve zmluvy. Jednou je zmluva nájomná uzavretá medzi žalobcom a Š. M. H. a druhou zmluva podnájomná uzavretá medzi nájomcom a podnájomcom. Pre skutkový i právny záver o tom, že spoločnosti A. T. dal nehnuteľnosti do podnájmu štátny majetok, je však bez významu, či sa štátny majetok stal nájomcom na základe predchádzajúcej zmluvy (čo ani jeden z účastníkov netvrdil), alebo až na základe predmetnej zmluvy.

Ak prenajímateľ nájomnou zmluvou prenechá vec na dočasné užívanie nájomcovi (§ 663 Obč. zák.) je nájomca oprávnený dať ju do podnájmu podnájomcovi (§ 666 ods. 1 Obč. zák.). Vzniknú dva samostatné právne vzťahy. Prenajímateľ je v právnom vzťahu len s nájomcom, len s nájomcom je v právnom vzťahu aj podnájomca. Možnosť dať prenajatú vec do podnájmu môže byť zmluvou vylúčená alebo viazaná na podmienku (súhlas prenajímateľa). Predmetná zmluva žiadnu podmienku neobsahuje, resp. podmienku súhlasu stanovuje len pre podnájomcu na ďalšie prenajatie predmetu podnájmu.

Spoločnosti A. T. nedal predmetné nehnuteľnosti do nájmu ani podnájmu žalobca. Do podnájmu ich dal neskorší úpadca a jemu vznikli práva a povinnosti z tohto vzťahu, najmä

právo na dohodnuté nájomné. Právnym dôvodom plnenia, ktoré dostal od podnájomcu je vzťah založený podnájomnou zmluvou, nejde teda o bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo bezdôvodným plnením (§ 451 Obč. zák.). Ak by aj išlo o bezdôvodné plnenie nebolo by získané na úkor žalobcu. Žalobcovi vzniklo právo na plnenie proti spoločnosti A. T. (odlišné od plnenia nájomného úpadcovi), avšak len na základe čl. III zmluvy. Ak toto plnenie od spoločnosti A. T. nedostal, nie je to pohľadávka proti úpadcovi (žalovanému) ale proti uvedenej spoločnosti.

Na uvedených vzťahoch nič nezmenilo ani vyhlásenie konkurzu. Nájomné vzťahy samotným vyhlásením konkurzu nezanikajú. Podnájomca podnájomnú zmluvu vypovedal k 31. decembra 2002. Do uvedeného dňa žalobca ani žalovaný nájomnú zmluvu nevypovedal.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že na vydanie plnenia, ktoré žalovaný dostal od podnájomcu, žalobcovi, nie je žiadny právny dôvod. Rozhodnutie, ktorým odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a žalobu zamietol je preto vecne správne. Keďže odvolací súd sa nedopustil ani vytýkaných procesných chýb, dovolací súd dovolanie podľa § 243b O. s. p. zamietol.

V dovolacom konaní mal žalovaný úspech. Má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 243b ods. 4. a § 243i ods. 2 O. s. p. Keďže trovy dovolacieho konania neuplatňoval, dovolací súd mu ich náhradu nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2010

JUDr. Peter Dukes v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.